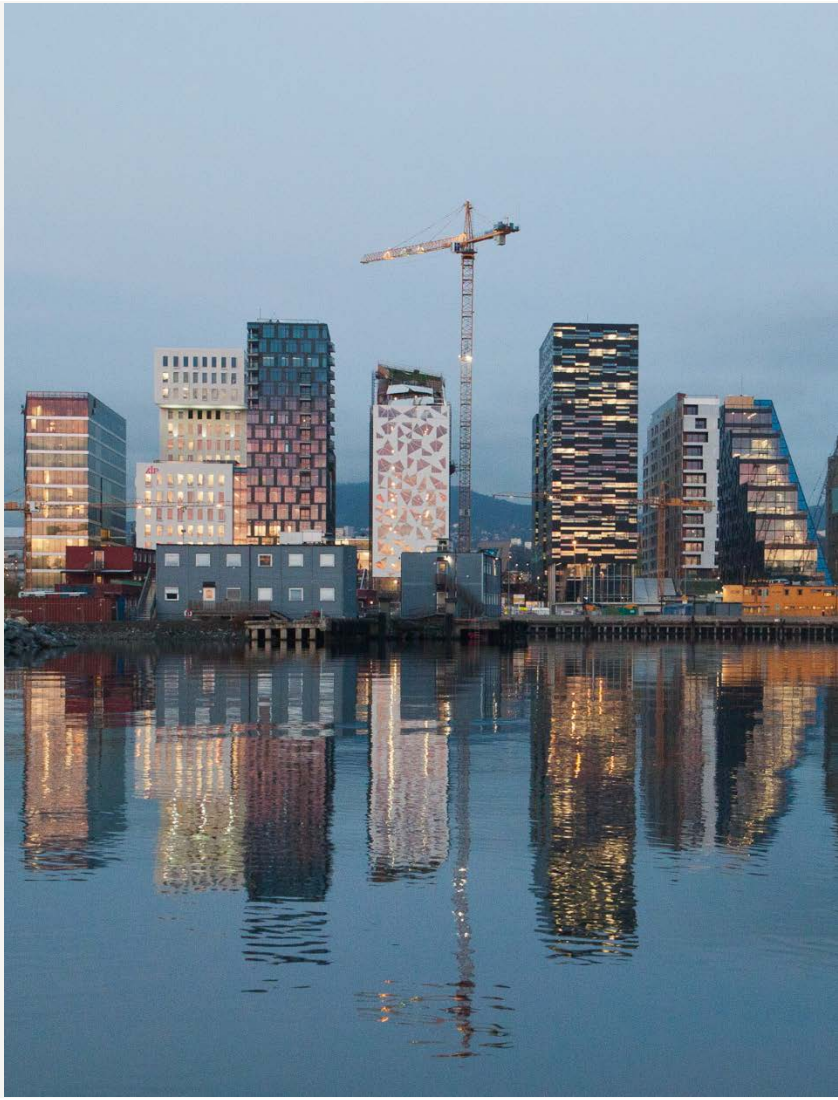
Klimamarin, 17. november 2015

Om selskapers klimarisiko og strategi

Om KLP

- ✓ Norges største livsforsikringsselskap
- ✓ KLP er et gjensidig eid selskap
- ✓ KLP leverer offentlig tjenestepensjon til de fleste av landets kommuner, helseforetak og til bedrifter hovedsakelig i offentlig sektor
- ✓ 800 000 personer har pensjonsrettigheter i KLP
- ✓ Forvaltningskapital 513 milliarder kroner
- ✓ Pensjonen er investert i mer enn 3000 selskaper verden over

KLP for dagene som kommer

Virkemidler for det grønne skiftet

Uttrekk

32 kullselskaper utelukket

Industri	Selskap	Land
Kapitalvarer	DMCI Holdings Inc	Filippinene
Energi	Adaro Energy Tbk PT	Indonesia
	Banpu Public Comp. Ltd	Thailand
	China Coal Energy Comp. Ltd	Kina
	China Shenhua Energy Comp.	Kina
	Coal India Ltd	India
	CONSOL Energy Inc	USA
	Exxaro Resources Ltd	Sør-Afrika
	Indo Tambangraya Megah Tbk PT	Indonesia
	Inner Mongolia Yitai Coal Co. Ltd	Kina
	Peabody Energy Corp.	USA
	Tambang Batubara Bukit Asam Tbk PT	Indonesia
	Yanzhou Coal Mining Comp. Ltd	Kina
Råvarer	Shougang Fushan Resources Group Ltd	Hong Kong
	Turquoise Hill Resources Ltd	Canada
Kraftselskap	Ameren Corp	USA
	American Electric Power Co. Inc	USA
	China Power International Development	Kina
	China Resources Power Holdings Comp. Ltd	Hong Kong
	CLP Holdings Ltd	Hong Kong
	Datang International Power Generation Comp. Ltd	Kina
	E-CL SA	Chile
	Electric Power Development	Japan
	FirstEnergy Corp	USA
	Hokuriku Electric Power Comp.	Japan
	Huadian Power International	Kina
	Huaneng Power International Inc.	Kina
	NTPC Ltd	India
	Power Assets Holdings Ltd	Hong Kong
	Reliance Power Ltd	India
	Tata Power Co. Ltd	India
	TransAlta Corp	Canada

Det er i 2014 og 2015 solgt verdipapirer i kullselskaper til en verdi av 0,5 mrd kr.

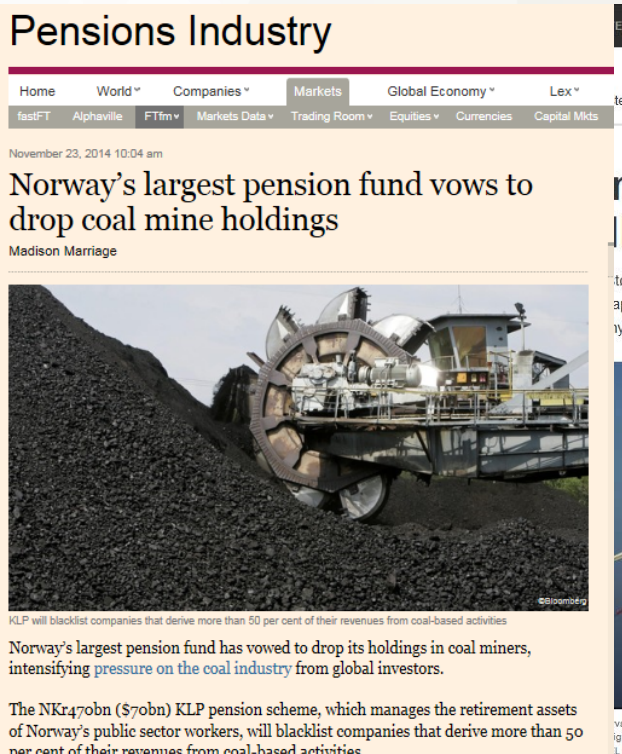
Reduksjon i karbonavtrykk

Som følge av kullvedtaket er porteføljenes utslipp redusert:

	Investert beløp*	Antall kullselskap utelukket	% utelukket indeksvekt	Reduksjon i utslipp på porteføljen
Globale porteføljer	46 292 086 397	10	0,31 %	-5,20 %
USA	3 511 181 471	4	0,31 %	-7,60 %
Asia	894 731 093	4	0,85 %	-7,70 %
Fremvoksende markeder	6 941 265 639	15	0,83 %	-12,10 %
Norge, Norden og Europa	15 718 940 494	0	0	0
	73 358 205 094			**-5,22 %**
*Investert beløp er basert på KLP LIVs aksjeinvesteringer per 1. juli 2015				

Formål og påvirkning

- Stor oppmerksomhet både nasjonalt og internasjonalt.
- Lignende beslutninger fra bl.a. SPU, AXA, Oslo kommune, Nordea, universitetene Stanford og Oxford viser trenden.
- Tegn til at selskaper påvirkes av kull- og klimadebatten internasjonalt, men det vil ta tid før vi ser store omstillinger.

Pensions Industry

Home World Companies Markets Global Economy Lex

fastFT Alphaville FTfm Markets Data Trading Room Equities Currencies Capital Mkts

November 23, 2014 10:04 am

Norway's largest pension fund vows to drop coal mine holdings

Madison Marriage

KLP will blacklist companies that derive more than 50 per cent of their revenues from coal-based activities

Norway's largest pension fund has vowed to drop its holdings in coal miners, intensifying pressure on the coal industry from global investors.

The NKr470bn ($70bn) KLP pension scheme, which manages the retirement assets of Norway's public sector workers, will blacklist companies that derive more than 50

SPORT TV RADIO DISTRIKT

te nytt Fordypning Andre verdenskrig Klima NRK Ytring

nsjonsgiganten KLP kaster

llselskaper

ørste forvalter av pensjonspenger vil selge unna alle aksjer og obligasjoner i apene pensjonskassen eier. I stedet vil selskapet investere en halv milliard ny grønn energiproduksjon i Afrika.

valteren KLP har besluttet å kvitte seg med alle aksjer i kullselskaper som minst har 50 prosent av inntektene sine fra g investerer de hundretalls millioner i fornybar energi, blant annet vindkraft i Afrika.

L KOPCZYNSKI / REUTERS

DN Dagens Næringsliv

Edward Nyman (syv måneder) og mor Heidi Finskas, rådgiver for ansvarlige investeringer i KLP, mener det er på tide at Siv Jensen handler for å nå togradersmålet. Foto: Per Ståle Bugjerde

Finans Oljefondet

Krever mer åpenhet

Ekspertgruppen som har sett på Oljefondets kull- og petroleumsselskaper, mener fondet må vise større åpenhet. Etikkrådet vil ta opp jakten på klimaverstingene.

Fra kull til fornybart:

Oslo kommune vil gjøre som K

Byrådet i Oslo vil nå be kommunens tjenestepensjonsleverandør, Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF), sikre at kom trekker seg ut av nettopp kullselskaper.

Integrering

Økt fokus

- ✓ Generelt økt fokus på bærekraft og samfunnsansvar fra kunder og marked
- ✓ Mulig å sammenligne alle fond basert på bærekraftselementet
- ✓ Mulig å sammenligne fond basert på klimaavtrykket investeringene representerer
- ✓ Et fonds rating/avtrykk vil baseres på underliggende selskapers rating/klimaavtrykk
- ✓ Vil kunne påvirke forvalters preferanser

August 14, 2015 5:59 pm

Morningstar to score funds on sustainability

Judith Evans

Share Author alerts Print Clip

Morningstar, one of the biggest pr
investment research, is to rate fun
the world against environmental,
governance (ESG) criteria as susta
rises up the investment agenda.

ft.com > markets > ftfm >

sust
infc

Investment Strategy

Home World Companies Markets Global E

Comment Alphaville FTfm Markets Data Trading Room Equit

June 29, 2014 4:48 am

Nordea reveals carbon footprin

By Madison Marriage

Share Author alerts Print Clip

Nordea Investment M
tracking the carbon fo
response to investor d
transparency around s

for dagene som kommer

Eierskapsutøvelse

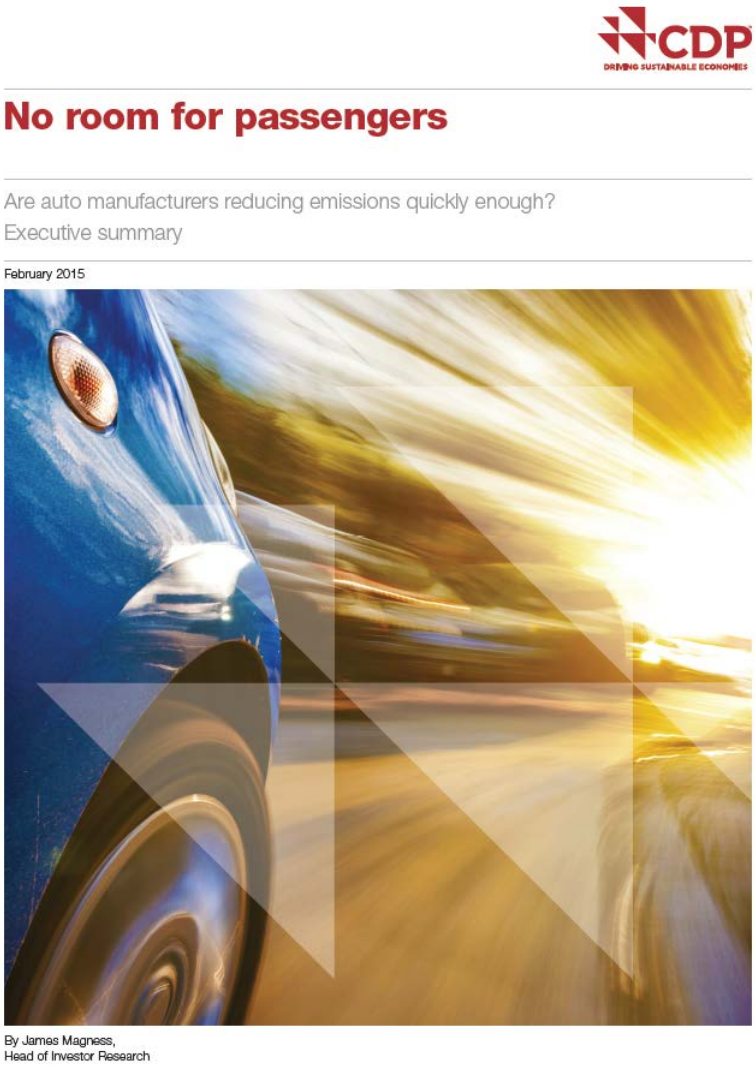

KLP for dagene som kommer

Eierskapsutøvelse på klima

- KLP er norsk partner for CDP og påvirker norske og utenlandske selskaper til klimaberedskap og rapportering.
- KLP følger opp selskaper på klima gjennom Nordic Engagement Cooperation, basert på CDPs sektorrapporter.
- KLP følger opp norske selskapers klimaarbeid gjennom CDP og investorsamarbeid i regi av Norsif sammen med DNB og Folketrygdfondet.

Status sjømatnæringen

SELSKAP	KLP investert	CDP
Austevoll Seafood	JA	Ikke svart
Bakkafrost	JA	Ikke svart
Havfisk	NEI, men i Aker	Ikke svart
Lerøy Seafood Group	JA	72 D
Marine Harvest	JA	99 C
SalMar	JA	Ikke svart
Cermaq	NEI, men i Mitsubishi Corporation	97 C

Risiko og konsekvens

for dagene som kommer

Næringens mulighet

- ✓ **En av verdens mest bærekraftige og klimavennlige proteinkilde**

- ✓ MEN; det er nødvendig å sikre denne posisjonen:
  - ✓ Lus
  - ✓ Rømming
  - ✓ Avfallsproblematikk
  - ✓ Tvangsarbeid og andre brudd på arbeidstakerrettigheter i fiskerinæringen
  - ✓ Skraping av skip

Næringens utfordring

«Mangelen på virksomme tiltak gjør oppdrettsselskapene mindre lønnsomme. Å vektlegge bærekraft er avgjørende for at bransjen skal lykkes. Derfor venter vi utålmodig på at tiltak og tilhørende finansielle effekter skal betrygge oss om at utfordringene tas tilstrekkelig på alvor»

Nils Bastiansen og Tine Fossland i Folketrygdfondet i DN 2. november 2015

Etikk og avkastning

Volkswagens manipulering av utslippstall gjorde at markedet mistenkte svak styringskultur i selskapet, og aksjekursen falt kraftig. TeliaSonera har fått dårligere kredittratinger etter korrupsjonsbeskyldningene. oppdrettsnæringen har lusep blemet ført til økte kostnader tapte inntekter og svakere resultater.

Det å håndtere faktorer knyttet til miljø, samfunn og selskapsstyring handler ikke bare om å være ansvarlig og etisk. Det handler også om å oppnå gode økonomiske resultater og lønnsomme arbeidsplasser.

Vi er opptatt av at selskape har kontroll på forretningskri tiske problemstillinger: Drive selskapet lakseoppdrett, må ha en god strategi for å bekje lus, ellers kan det påvirke det økonomiske resultatet.

Folketrygdfondets oppdra å sikre god avkastning over ti For å lykkes er vi avhengige a selskapene skaper verdier. Selskapene må identifisere, forstå og håndtere risikoer og muligheter. Vår erfaring er at selskaper som er herre i eget har større mulighet til å bli dagens og morgendagens aksjevinnere.

Mangelen på virksomme ti gjør oppdrettsselskapene mindre lønnsomme. Å vektle bærekraft er avgjørende for a bransjen skal lykkes. Derfor venter vi utålmodig på at tilta og tilhørende finansielle effe skal betrygge oss om at utfor- dringen tas tilstrekkelig på al

KLP for dagene som kommer

Forventninger til selskaper

Forventer at styret og ledelse:

- ✓ Tydelig setter klima på agendaen
- ✓ Håndterer risiko
- ✓ Setter ambisiøse mål
- ✓ Ser muligheter
- ✓ Skaper bærekraftige verdier og produkter

KLP for dagene som kommer